

Libris .RO

Respect pentru oameni și cărți

ALICE MUNRO
FUGARA

*Traducere din limba engleză și note de
Mihnea Gașița*

LITERA®
București
2018

FUGARA

Carla și-a dat seama că venea încă dinainte ca mașina să ajungă în vârful acelei biete înălțări a drumului care prin părțile-astea se cheamă deal. Ea este, s-a gândit. Doamna Jamieson – Sylvia –, care se întorcea din vacanța petrecută în Grecia. Din poarta grajdului – dar stând înăuntru suficient de mult, cât să nu poată fi văzută dintr-o singură privire –, urmărirea cu atenție șoseaua pe care doamna Jamieson trebuia neapărat să treacă, fiindcă locuința ei se afla la o jumătate de milă mai jos pe drumul acela, dincolo de casa lui Clark și a Carlei.

Dacă era cineva care-și propusese să cotească și să intre pe poarta lor, de-acum ar fi trebuit să înceteze. Și totuși, Carla încă spera. „Dă să nu fie ea!“

Ba era. Doamna Jamieson și-a întors capul o dată, scurt – se străduia din răputeri să-și manevreze mașina printre fâgașele și băltoacele pe care ploaia le făcuse în pietriș –, dar nu și-a ridicat mâna de pe volan ca să-i facă semn, adică n-o zărise. Carla, în schimb, i-a zărit brațul dezgolit până la umăr și bronzat, părul platinat într-o nuanță și mai deschisă decât

i-l știa dinainte, mai degrabă alb acum decât blond-argintiu, și expresia feței, care era și hotărâtă, și exasperată, și amuzată de propria-i exasperare – exact așa cum se aștepta să arate doamna Jamieson încercând să se descurce pe un asemenea drum. Când și-a întors capul spre ea, Carla i-a citit în ochi o lucire pozitivă – de optimism, de curiozitate –, care a făcut-o să se dea înapoi cu un pas.

Așa, deci.

Poate că deocamdată Clark nu știa. Presupunând că stătea la calculator, înseamnă că era cu spatele întors către fereastră și drum.

Dar poate că doamna Jamieson mai avea de mers pe undeva. Dacă venise cu mașina dinspre aeroport spre casă, poate că nu se oprise la cumpărături – adică, înainte să ajungă până acasă și să-și dea seama de ce-i trebuia. Și-atunci ar putea-o vedea Clark. Sau, după lăsarea întinericului, s-ar zări luminile de la casa ei. Dar acum, în iulie, se întuneca târziu. Ar putea fi atât de obosită, încât să nu-și mai bată capul s-aprindă luminile, ar putea să se culce devreme.

Pe de altă parte, ar putea să telefoneze. Uite-acum, în orice moment.

Era o vară de ploaie, ploaie și iar ploaie. De cum făceau ochi dimineața, o auzai răpăind pe acoperișul locuinței mobile. Potecile erau numai noroaie, pajiștile cu iarbă înaltă musteau de apă, din frunzișurile de deasupra capului te trezeai cu câte o aversă întâmplătoare, chiar și în momentele în care din cer nu se revărsa nimic, de fapt, iar norii dădeau semne că se

risipeau. Carla își puna o pălărie australiană veche, de fetru, înaltă și cu boruri largi, ori de câte ori ieșea, iar părul strâns într-o coadă lungă și groasă, împletită, și-l ținea pe dinăuntru bluzei.

Nimeni nu mai venea să călărească pe coclauri, deși Clark și Carla fuseseră peste tot și lipiseră afișe prin toate campingurile, în cafenele, pe panoul de afișaj de la oficiul de turism și oriunde altundeva le mai trecuse prin cap să le pună. Doar o mână de elevi mai veneau la lecții, dar erau cei obișnuiți, nu grupurile de școlari în vacanță, nu autocarele întregi de prin taberele sezoniere, care-i țینuseră ocupați toată vara dinainte. Și chiar și cei obișnuiți, pe care ei contau, își luau liber și plecau în concedii și-n excursii, ori pur și simplu își contramandau lecțiile, pentru că vremea chiar avea darul să-i descurajeze. Dacă sunau prea târziu, Clark îi taxa oricum pentru timpul neconsumat. Câțiva dintre ei se plânseseră și renunțaseră definitiv.

Mai câștigau ceva de pe urma celor trei cai ținuți în pensiune. Aceștia trei, plus cei patru ai lor, erau acum pe undeva pe câmp, vârandu-și boturile prin iarba de sub copaci. Aveau aerul că nu-și băteau ei capul să observe că ploaia se oprise pe moment, așa cum de multe ori făcea după-amiaza, mai mult sau mai puțin. Atâta cât să-ți renască speranțele – norii se albeau, se subțiau și lăsau să treacă prin ei o lumină difuză, care nu reușea niciodată să se transforme în strălucire de soare adevărată și până pe la ora cinei dispărea cu totul.

Carla terminase de-acum să curețe în grajd. Făcuse totul pe îndelete – îi plăceau ritmul corvezilor ei obișnuite, spațiul gol de sub acoperișul înalt al grajdului, mirosurile. S-a îndreptat apoi către țarcul de antrenament, ca să vadă cât de uscat era solul, pentru cazul în care și-ar fi făcut apariția, totuși, elevul de la ora cinci.

Cele mai multe ploii serioase nu fuseseră propriu-zis torențiale sau amplificate de vânt, dar în săptămâna dinainte se iscase brusc o agitație și pe urmă o vântoasă printre vârfulurile copacilor, cu o ploaie orbitoare, aproape la orizontală. După numai un sfert de oră, furtuna trecuse mai departe. Dar după ea rămăseseră crengi căzute de-a latul drumului, fire de curent electric smulse și o bună parte din acoperitoarea de plastic a țarcului ruptă și aruncată cât colo. La capătul pistei se formase o baltă mare cât un lac, și Clark muncise până după lăsarea întunericii, săpând un șanț prin care s-o dreneze.

Acoperitoarea nu fusese reparată nici acum. Clark întinsese niște sârmă de gard, care să împiedice caii să se bage în noroi, și Carla instalase marcaje pentru o pistă mai scurtă.

Pe internet, chiar acum, Clark vâna un loc de unde să cumpere material pentru altă acoperitoare. Vreun debușeu de lichidări de stocuri, cu prețuri pe care și le puteau permite, sau cineva care voia să scape la mână a doua de vreun asemenea material. Nu voia să meargă în oraș, la „Furniturile pentru locuință“ ale lui Hy și Robert Buckley, cărora el le spunea „Furnituri

pentru ticăloșii de hoți la drumul mare¹, pentru că le datora prea mulți bani și se mai și certase cu ei.

Clark nu se certa numai cu oamenii cărora le datora bani. Atitudinea lui prietenoasă, care inițial te atrăgea, putea să se transforme dintr-odată în dușmănie. În unele locuri nu voia cu nici un chip să intre și de fiecare dată o punea pe Carla să meargă ea, pentru că el făcuse scandal. Un asemenea loc era farmacia. O bătrână i se băgase în față – de fapt, plecase din fața lui și se dusese după ceva ce uitase, pe urmă se întorsese și se înghesuisese tot înaintea lui, în loc să se așeze frumos la coadă, el se plânsese, iar casiera îi spusese:

– Are emfizem, la care Clark zisese:

– Hai, nu zău?! Și eu am hemoroizi, așa încât fusese chemat șeful de tură, care-l pusese la punct.

Iar în cafeneaua de pe autostradă, reducerea promisă pentru micul dejun îi fusese refuzată pe motiv că ora unsprezece dimineața trecuse, drept care Clark se certase cu cei de-acolo și dăduse drumul pe jos paharului de cafea pe care și-l luase la pachet – paharul fusese cât pe-acți, pretinseseră ei, să cadă în capul unui copil în căruț. El se apărase că nu pe-acolo trecuse copilul, ci pe la jumătate de milă depărtare, și că-i scăpase paharul din mână fiindcă nu i se dăduse capac pentru el. Nu le ceruse capac, ziseseră ei. Nici n-ar fi trebuit să fie obligat să-l ceară, zisese el.

– Îți tot sare țandăra, îi spunea Carla.

– Așa fac bărbații.

1 În original, joc de cuvinte intraductibil, bazat pe sonoritatea asemănătoare a celor două denumiri: *Hy and Robert Buckley's Building Supply* și *Highway Robbers' Buggery Supply*

În schimb, ea nu-i spusese nimic despre cearta lui cu Joy Tucker. Joy Tucker era bibliotecara din oraș, care-și dăduse calul în pensiune la ei. Calul era, de fapt, o iapă roaibă mică și aprigă, pe nume Lizzie. Când avea chef de glume, Joy Tucker îi spunea Lizzie Borden¹. În ajun, venise cu mașina, fără să aibă chef de glume deloc și se plânsese că acoperitoarea țarcului nu fusese încă reparată și că Lizzie arăta nefericită, de parcă ar fi picnit-o vreo răceală.

Lizzie n-avea nimic, de fapt. Clark încercase – atâta cât putea el – să se arate împăciuitor. Dar, până la urmă, Joy Tucker fusese cea căreia îi sărise țandăra și le spusese că era ca-ntr-o cocină la ei, acolo, și că Lizzie merita mai mult, la care Clark îi zisese: „Fă ce vrei“. Joy nu și-o luase – nu încă – pe Lizzie, așa cum se așteptase ea, Carla. Dar Clark, după ce declarase inițial că iapa cea roaibă era ca un animăluț de companie pentru el, acum nu mai voia să aibă nimic de-a face cu ea. Lizzie se simțise ofensată – prin urmare, opunea rezistență când era vorba să se antreneze și făcea ca toate alea când trebuia să i se curețe copitele, ceea ce însemna în fiecare zi, de teamă să nu dezvolte vreo ciupercă. Unde mai pui că era în stare s-o și muște pe Carla.

Dar cel mai rău lucru, din punctul de vedere al Carlei, era lipsa Florei, căprița cea albă, care le ținea de urât cailor în grajd și pe câmpuri. De două zile nu mai

1 Lizzie Andrew Borden (1860–1927) a fost acuzată, judecată, dar achitată în procesul de asasinare cu o secure a tatălui și a mamei sale vitrege, în orașul Fall River din Massachusetts, în 1892.

era de găsit. Carla se temea să nu fi fost prinsă de niște câini sălbatici sau de coioți, poate chiar de vreun urs.

O visase pe Flora în acea noapte și în cea dinainte. În primul vis, capra venise până lângă patul ei, ținând în bot un măr roșu, dar în al doilea, chiar azi-noapte, fugise mâncând pământul când o văzuse pe Carla venind către ea. Părea lovită la picior, dar tot fugise. O condusese pe Carla până la o baricadă cu sârmă ghimpată, care și-ar fi avut locul pe un câmp de luptă, după care ea – Flora – se strecurase printre sârme, cu tot cu piciorul șontorog, se scursese printre ele ca un țipar alb și dispăruse.

Caii o văzuseră pe Carla îndreptându-se către țarc și se apropiaseră cu toții de gard – cu un aer plouat, deși aveau pături neozelandeze pe spinări –, ca să-i atragă atenția către ei când s-ar fi întors. Ea le-a vorbit calm, scuzându-se că venea cu mâna goală. I-a mângâiat pe gâturi, le-a frecat nasurile și i-a întrebat dacă nu cumva știau ceva de Flora.

Grace și Juniper au pufnit pe nări și și-au ridicat boturile de parcă ar fi recunoscut numele rostit de ea și i-ar fi împărtășit preocuparea, dar apoi Lizzie s-a vârat între ei și i-a împins lui Grace capul de sub mâna mângâietoare a Carlei. Ba chiar a și prins acea mână cu dinții, ca s-o învețe minte, așa încât Carlei i-a luat ceva timp să-i facă morală.

Până acum trei ani, Carla nu se uitase niciodată cu atenție la locuințele mobile. Nici nu le spusese vreodată așa. La fel ca părinților ei, un termen precum „locuințe mobile“ i s-ar fi părut pretențios. Unii oameni trăiau în

rulote, și cu asta, basta. O rulotă nu se deosebea cu nimic de altă rulotă. Când se mutase aici, când își alesese această viață alături de Clark, abia atunci începuse Carla să privească lucrurile într-un alt mod. Să le spună „locuințe mobile“ și să se intereseze de cum și le amenajaseră oamenii. Ce fel de perdele își atârâseră la ferestre, cum își pictaseră balcoanele sau verandele, cochete și ambițioase, sau încăperile suplimentare pe care și le construiseră. Abia aștepta să se apuce și ea de îmbunătățiri similare.

Clark mersese pe mâna ei, cel puțin o vreme. Construisese trepte noi și-și petrecuse o mulțime de timp căutând pentru ele vreo balustradă veche de fier forjat. Nu se plânsese cătuși de puțin de banii cheltuiți pe vopsea pentru bucătărie și baie sau pe materialul pentru perdele. Felul în care vopsea Carla suferea de grabă – ea nu știa, pe atunci, că trebuie să scoți mai întâi balamalele de la ușile dulapului. Sau că trebuie să căptușești perdelele, care între timp se decoloraseră.

La ceva tot se împotrivese Clark, și anume la smulsul mochetei, care era una și aceeași în fiecare încăpere și pe care ea își propusese de la bun început s-o înlocuiască. Era împărțită în mici pătrate maro, fiecare cu un model de înfloritură și forme, unele maro mai închis, altele ruginii, altele cafenii. Multă vreme, Carla crezuse că erau aceleași înflorituri și forme, aranjate în același mod în fiecare pătrat. După care, când avusese mai mult timp – o mulțime de timp – să le cerceteze, ajunsese la concluzia că erau, de fapt, patru modele reunite în pătrate identice, mai mari. Uneori își dădea rapid

seama de cum erau asamblate, alteori trebuia să se căzneasce să vadă aranjamentele.

Asta făcea când afară ploua și când starea de spirit a lui Clark trăgea în jos tot spațiul interior pe care-l aveau, adică nu mai era atent la nimic altceva decât la ecranul calculatorului. Dar cel mai bun lucru pe care-l putea face în asemenea cazuri era să născocască ori să-și amintească vreo treabă oarecare de făcut în grajd. Căii nici nu se uitau la ea când o simțeau nefericită, în schimb Flora, pe care n-o lega niciodată, venea și se freca de piciorul ei, uitându-se în sus cu niște ochi verzi-gălbui sclipitori și o privire care nu sugera propriu-zis înțelegere – mai degrabă, un fel de haz de necaz camaraderesc.

O căpriță crescută numai pe jumătate – asta era Flora când o adusese acasă Clark de la o fermă unde se dusesse după niște echipamente de călărie cu preț de chilipir. Cei de-acolo renunțau la viața de la țară sau, cel puțin, la partea cu crescutul animalelor – își vânduseră caii, dar nu reușiseră încă să dea și caprele. Clark auzise că prezența unei capre era de natură să aducă liniște și alinare într-un grajd plin cu cai și voia să încerce și el. Stăpânii ei de până atunci aveau de gând s-o împerecheze cândva, dar Flora nu dăduse încă nici un semn c-ar fi cuprins-o căldurile.

La început, fusese animaluțul exclusiv al lui Clark, urmându-l peste tot unde se ducea și țopăind ca să-i capteze atenția. Era o ieduță iute, grațioasă și provocatoare, și felul în care semăna cu o fată neprihănită și îndrăgostită le stârnise râsul și unuia, și celuiilalt. Dar, pe măsură ce crescuse, parcă se atașase mai mult de

Carla, și acest atașament o făcuse dintr-odată să pară mai înțeleaptă, mai puțin fășneată – ai fi zis că era capabilă chiar de un simț al umorului preocupat și plin de ironie. Carla se comporta cu tandrețe, dar și strict și mai degrabă matern cu caili, în schimb camaraderia pe care i-o arăta Florei era cu totul altceva. Flora nu-i îngăduia să-și dea aere de superioritate.

– Tot nimic legat de Flora? a întrebat ea, scoțându-și cizmele de grajd.

Clark postase pe internet un anunț de „Pierdut capră“.

– Pân-acum, nu, a zis el, pe un ton preocupat, dar nu chiar neprietenos.

Ideea lui era – și sugerase asta de mai multe ori – că Flora putea foarte bine să fi plecat să-și caute vreun țap.

Nici o vorbă despre doamna Jamieson. Carla a pus la fiert ceainicul. Clark fredona ceva în bărbie, cum făcea de multe ori când stătea în fața calculatorului.

Uneori, îi și vorbea. „Căcat!“ îl mai auzea spunând, ca replică la cine știe ce provocare. Sau mai râdea – numai că nu ținea minte care fusese gluma, când îl întreba ea mai târziu.

– Vrei ceai? a spus Carla și, spre surprinderea ei, Clark s-a ridicat și a venit în bucătărie.

– Așa, deci, a zis. Așa, deci, Carla.

– Ce anume?

– Deci, a telefonat.

– Cine?

– Majestatea Sa. Regina Sylvia. Tocmai s-a întors.

– Nu i-am auzit mașina.

– Nici nu te-am întrebat dac-ai auzit-o.

– Și de ce-a telefonat?

– Vrea să te duci s-o ajuți să facă ordine prin casă.

Atâta mi-a spus. Mâine.

– Și tu ce i-ai zis?

– Că sigur că te duci. Dar mai bine sun-o și tu să-i confirmi.

– Nu știi de ce-aș mai suna-o, dacă i-ai spus tu, a zis Carla, umplând cămile cu ceai. Înainte să plece i-am făcut curat în casă. Nu văd ce-ar mai fi de făcut acolo așa curând.

– Poate au intrat niște ratoni cât era ea plecată și i-au făcut mizerie. N-ai cum să știi.

– Nu-i nevoie să-i dau telefon chiar în momentul ăsta, i-a răspuns ea. Vreau să-mi beau ceaiul și vreau să fac un duș întâi.

– Cu cât mai repede, cu-atât mai bine.

Carla și-a luat ceaiul cu ea în baie și i-a strigat lui Clark de acolo:

– Trebuie neapărat să mergem la spălătorie. Prosoapele, și când se usucă, tot miros a mucegai.

– Nu schimbăm subiectul, da? Carla – după care, cu toate că ea intrase la duș, el a venit și s-a postat dincolo de ușă, de unde i-a strigat: Să știi că n-am de gând să te las, Carla, să scapi așa ușor!

A crezut că-l găsea tot acolo, stând în fața ușii, când a ieșit, dar el se întorsese la calculator. Carla s-a îmbrăcat ca și cum ar fi ieșit în oraș. Spera că, dacă ar fi reușit să plece de acasă – la spălătorie, de pildă, sau la cafe-neaua de unde-și luau cappuccino la pachet –, ar fi putut să stea de vorbă altfel, ar fi ajuns la mai multă detașare. A venit în salon cu pas alert și l-a luat cu brațele de gât